

HAGI CURDA – ALBA IULIA – PETROVASILA-VLADIMIROVAȚ

Tudor Iordăchescu, *Hagi Curda (Camîșovca)*. *Un sat din Basarabia istorică*, Ed. Prometeu, Chișinău, 2011, 191 p.



Deși autorul ne avertizează în *Cuvînt înainte* că nu avem în față „o lucrare științifică, nici istorică”, lucrarea lui Tudor Iordăchescu este o pledoarie pentru cunoaș-tere, pentru adevăr, pentru ca momente istorice semnificative din viața neamului românesc să nu rămînă necunoscute ori ignorate.

Fiu al satului Hagi Curda, situat în sudul Basarabiei (localitatea aparține Ucrainei din anul 1940, anul tragicelor pierderi teritoriale pentru România), autorul ne oferă o temeinică și reușită monografie („o carte a satului, scrisă cu dragoste și sinceritate, cu bucurie și durere”). Divizată în cinci părți (*File de istorie; Fiii satului; Precizări necesare; Tradiții și obiceiuri; Iconografie* – remarcăm deosebita bogăție și frumusețe a acesteia), lucrarea dedicată satului Hagi Curda scoate în evidență evoluția, realizările, dar mai ales suferințele românilor dintr-o zonă în care „a te declara român este, în Europa secolului XXI, un act de curaj vecin cu nebunia“ (p. 10).

Documente de arhivă, presă, diverse opinii ale unor reputați cărturari sunt reunite pentru a ilustra starea extrem de negativă în care se află comunitatea românească din sudul Basarabiei istorice. Actul de curaj al autorului a fost susținut de numeroși patrioți români, de la cei din redacția ziarului „Concordia“ din Cernăuți, unde, între 2006-2008, s-a publicat o parte din materialul ce a stat la baza cărții, la Vasile Șoimaru, coordonatorul și susținătorul financiar al proiectului editorial, ori Vadim Bacinschi, incisiv gazetar și aprig susținător al drepturilor românilor din regiunea Odessa.

În *Postfață* istoricul Alexandru Moraru apreciază monografia lui Tudor Iordăchescu drept o „realizare indiscutabilă“, considerînd, totodată, că „această frumoasă încercare de monografie trebuie să fie un model demn de urmat pentru alte sute de localități românești înstrăinate“ (p. 171). Reprezentînd, în expresia lui Vadim Bacinschi, „o necesitate a sufletului autorului“, monografia satului Hagi Curda, redenumit Camîșovca în timpul stăpînirii sovietice, reprezintă un strigăt al conștiinței românești, un îndemn la cunoașterea corectă a istoriei, precum și a realităților de astăzi. Românii din sudul Basarabiei istorice au, de acum înainte, un nou reper moral, atît de necesar astăzi, în condițiile unei existențe naționale extrem de vitregite, lucru datorat, nu ne ferim să o spunem, politiciii de deznaționalizare agresive exercitată de statul ucrainean.

Dacoromania, Nr. 63, Alba-Iulia, 2013.

Editată de Fundația „Alba-Iulia 1918, pentru unitatea și integritatea României“, începînd cu anul 1999, noul număr al

revistei prezintă un sumar deosebit de bogat și divers, axat pe articole/texte istorice ori pe materiale legate de actualitatea social-politică a țării.

Prin rîvna neobositului director al publicației, Ioan Străjan, aniversat la 80 de viață, publicația își menține înaltul nivel științific, îndeplinind însă și rolul de a face cunoscute diverse evenimente sau personalități din cultura română. În acest număr remarcăm prezentarea documentată a unor fapte eroice ale generației din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), precum și restituirea personalității enciclopedistului B.P. Hasdeu, evocare semnată de cadre didactice și cercetători de la Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu“ din Cahul, Republica Moldova, cu prilejul împlinirii a 175 de ani de la naștere.

Publicație de elită în peisajul cultural al țării, „Dacoromania” beneficiază de colaborarea unui grup de istorici, literați etc. de renume, care, împreună cu harnicul colectiv de redacție din Alba-Iulia, conferă revistei pecetea lucrului bine făcut, pus în slujba consolidării spiritului național românesc.

Familia, Nr. 5-6 (septembrie-octombrie 2012); Nr 7-8 (noiembrie-decembrie 2012).



Fondată în anul 1994 în localitatea Petrovasila-Vladimirovaț din Serbia de către neobositul și entuziastul inginer Traian Trifu Căta, revista „Familia” este editată de Biserica Ortodoxă din localitatea mai sus-menționată, locuită majoritar de români.

Tipărită în condiții foarte bune la Timișoara (hîrtie și reproduceri foto excepționale), publicația include, și în aceste numere la care facem referire, numeroase informații din viața comunității din Petrovasila-Vladimirovaț, despre tradițiile românilor din Banatul sîrbesc, tuturor acestora adăugîndu-li-se numeroase fotografii, mesaje, texte literare aparținînd membrilor comunității, dintre care unii sunt de multă vreme stabiliți pe alte meridiane ale globului.

Trimisă în 20 de țări ale lumii, revista „Familia” din Serbia se constituie într-o publicație de suflet a românilor din zonă, menținînd conștiința de neam la un nivel deosebit de ridicat, lucru posibil prin perseverența, energia și pasiunea inițiatorului, Traian Trifu Căta, precum și a entuziaștilor săi colaboratori.

(Gheorghe IUTIȘ)